

Нестандарт:

цікавіше рахувати каштани,
ніж палички на дошці, і вчитись у колі однокласників,
а не дивитись їм у спини в нудних рядах парт

Давайте пригадаємо себе у першому класі. Наприклад, як нас вчили склавши руки сидіти за партою рівно і як порою тяжко було всидіти на місці до кінця уроку. Яким щастям було, коли вчителька піднімала нас на фізкульт-хвилинку, і ми розминалися під нехитрі римовані рядки: «Ми писали, ми трудилися, наші пальчики втомились. А щоб краще написати, треба пальці розім'яти». Але такі підходи до навчання, що дісталися нам від радянської системи освіти, вже давно не виправдовують себе. Сучасних дітей тепер обіцяють вчити по-новому.

Першими в Рівному такі новації відчули у вісімнадцятій школі. На базі цього навчального закладу з першого вересня відкрито два перші класи, де діти навчаються за пілотним проектом нового Державного стандарту загальної початкової освіти, який запроваджений у 100 школах України. В кожній області відібрали в середньому по чотири школи. У Рівному це загальноосвітня школа № 18. Чому саме вона? А тому, що ця школа має гарну інноваційну історію.

— У нашій школі є чотири перші класи: один навчається за педагогічною технологією розвивального навчання за системою Ельконіна-Давидова, що діє в нашій

школі з 1995 року, другий за науково-педагогічним проектом «Росток», а ще два — експериментальні, пілотні, — розповідає заступник директора з навчально-вихованої роботи Рівненської ЗОШ № 18 Лариса Меркотан. — До речі, я бачу, що багато принципів системи Ельконіна-Давидова лягло в основу тих підходів, що впроваджують зараз. Тобто ми давно працюємо з компетентностями. І коли нам запропонували пілотування нового Державного стандарту загальної початкової освіти, то ми обговорили це з педагогічним колективом, батьківською громадськістю і прийняли цей виклик.

Вчителям, які беруть участь у пілотному проекті, перед початком нового навчального року довелося вчитися, відвідувати семінари, тренінги. Щоб і самим зрозуміти, як правильно і за якими принципами працювати з дітьми в умовах нових стандартів.

Отож, уявімо, що ми завітали до першокласників, які навчаються за новими стандартами. Найперше, що вони роблять, то це збираються в ранкове коло. У ньому діти вітаються, спілкуються, заряджаються позитивним настроєм на весь день, а тоді йдуть за парти. В кабінеті гарно та затишно. Одразу помітна для ока нестандартна обстановка: замість звичних трьох рядів довільно розставлені парти, за якими в дружньому гурті знайомляться з предметами дітки. Парти розташовані так, аби діти могли працювати як індивідуально, так і в групах.

Головна відмінність нової школи від традиційної полягає в тому, що навчання інтегроване.

— Державний стандарт ґрун-

дарт:

рахувати каштани, колі однокласників, нудних рядах парт

Вчителям, які беруть участь у пілотному проекті, перед початком нового навчального року довелось вчитися, відвідувати семінари, тренінги. Щоб і самим зрозуміти, як правильно і за якими принципами працювати з дітьми в умовах нових стандартів.

Отож, уявімо, що ми завітали до першокласників, які навчаються за новими стандартами. Найперше, що вони роблять, то це збираються в ранкове коло. У ньому діти вітаються, спілкуються, заряджаються позитивним настроєм на весь день, а тоді йдуть за парти. В кабінеті гарно та затишно. Одразу помітна для ока нестандартна обстановка: замість звичних трьох рядів довільно розставлені парти, за якими в дружньому гурті знайомляться з предметами дітки. Парти розташовані так, аби діти могли працювати як індивідуально, так і в групах.

Головна відмінність нової школи від традиційної полягає в тому, що навчання інтегроване.

– Державний стандарт ґрун-

тується на діяльнісному підході і на інтегрованому навчанні, – розповідає Лариса Меркотан. – Діти багато працюють, виконуючи практичні завдання. Наприклад, учням яблуко не показують на малюнку. Вони беруть його в руки і виконують із ним різні дії. Сьогодні ми були на уроці, коли діти вивчали органи чуття. Школярі розгорнули записки, на яких, слухали звуки із закритими очима тощо. Форма навчання не має чіткої регламентації. Уроки іноді проводять на вулиці. Скажімо, ту ж лічбу предметів можна робити на природі, наприклад рахувати каштани. А якщо говорити про інтегрований підхід, то він дозволяє дитині сприймати світ цілісно. Тут застосовується принцип тематичного навчання.

Тепер кожен тиждень у новій початковій школі тематичний. Наприклад, у вересні в першокласників були такі теми: «Я – школяр», «Мій клас, мої друзі», «Моє довкілля», а розкривались ці теми засобами природознавства, читання, трудового навчання, соціальної та здоров'язбережної компетентностей. Такий підхід і сприяє розвитку в дитини інтегрованого сприйняття світу.

Серед основних нововведень для першого класу – запровадження інтегрованого курсу «Я досліджую світ», що викладатиметься сім годин на тиждень. Він включає мовно-літературну, математичну, природничу, технологічну, соціальну і здоров'язбережну, а також історичну компетентності. Окремо в розкладі першачків є фізкультура, іноземна мова, мистецтво, українська мова, математика. Але й вони поєднуються з інтегрованим курсом за допомогою міжпредметних зв'язків.

Зміни також торкнуться самих методів навчання. Діти більше працюватимуть у групах, робитимуть проекти, всіляко заохочуватимуться їхня ініціативність, креативність, критичне мислення.

Навчання в таких класах абсо-

лютно безкоштовне. Батькам не потрібно додатково купувати жодні підручники, друковані зошити.

– Оскільки це експеримент, то Міністерство освіти надсилає нам в електронному вигляді всі матеріали, – розповідає Лариса Меркотан. – Отримуємо матеріал на тиждень наперед. Вчитель має певну свободу, адже може щось скоригувати в тій чи іншій темі. Спочатку передбачалося, що ми будемо роздруковувати книжки-зошити для школярів. Але багато видавництв долучилось до співпраці з МОН, тому ми вже отримали практично всі підручники, а саме: «Математику», «Буквар», «Я пізнаю світ». Ці підручники – по суті, великі зошити, у яких діти можуть виконувати завдання.

В межах нової української школи є більше часу на засвоєння теми, бо відводиться додатковий тиждень на її закріплення. Тож діти відтепер мають більше можливостей добре засвоїти ту чи іншу тему.

А ще в Державному стандарті гарно прописано, що батьки – це головні партнери школи. Вітається залучення батьків до активного життя класу. Вони можуть допомагати у проведенні уроків, особливо коли це уроки серед природи.

Автори проекту Державного стандарту початкової освіти зазначають, що зміни в підходах до навчання дають можливість учителям не тільки донести до учнів матеріал, який вони мають засвоїти, а й навчити дітей застосовувати набуті знання в житті.

Сьогодні, звичайно ж, робити висновки про новацію рано. Але вже наприкінці року результати будуть помітні, і учасники проекту обов'язково про них розкажуть. Наступного року ЗОШ № 18 стане ресурсною, і її вчителі будуть ділитися досвідом з іншими вчителями. Пілотний проект для того і є, щоб почути і врахувати думку вчителів, батьків.

Ніла ВОВЧИК

За новими стандартами першокласників навчають двоє досвідчених педагогів, які вже давно мають авторські напрацювання в руслі нової української школи: 1-А клас – Ірина Кирильчук, 1-В – Світлана Пастух.